

afgørende; FN har før vedtaget velklingende, men urealistiske deklamationer, og selv om de selvfølgelig helst bør undgås, skader de sædvanligvis ikke.

I dette tilfælde er deklamationen imidlertid straks blevet anvendt som et middel i den kolde krig. Det skyldes ikke blot, at Sovjet uden tanke på at følge dens indhold — tværtimod var det modsatte tilkendegivet af Khrushchev — stemte for resolutionen. Hvis den derfor overhovedet ville få nogen praktisk betydning, var det som et propagandamiddel mod USA, der alene kan tænkes udsat for en offentlig mening, som kræver ensidig handling i nedrustnings-spørgsmålet. Mere afgørende måtte det imidlertid være, at deklamationen forudså indkaldelsen af en konference, som skulle udarbejde en konvention om forbud mod at anvende atomvåben i krigsøjemed. Det er alt for velkendt, at vejen til nedrustning går gennem en etapevis, balanceret nedrustning, der nødvendigvis må omfatte såvel kernevåben som de såkaldte konventionelle våben. Deklamationen ville derfor bringe nedrustningsdebatten tilbage til en tidligere problemstilling, som havde vist sig ufruktbar. Især i betragtning af, at den fælles USA-Sovjet erklæring byggede på erkendelsen af, at nedrustningen ikke måtte forrykke magtbalancen og derfor måtte omfatte såvel kernevåben som konventionelle våben, var deklamationen lidet hensigtsmæssig. Selv om meget således talte for at stemme imod deklamationen, førte det danske ønske om principielt at tage afstand fra anvendelsen af atomkrigsførsel til, at delegationen undlod at stemme.

Nedrustningsspørgsmålet.

Udgangspunktet for det politiske udvalgs og plenarforsamlingens drøftelser af nedrustningen var en fælleserklæring fra USA og Sovjet. I denne var de to lande i generelle vendinger enedes om principperne for nedrustningens gennemførelse, medens spørgsmålet om forhandlingsorganet endnu stod åbent. Uden at overvurdere den opnåede enigheds betydning kan det alligevel hilses med tilfredshed, at man i hvert fald synes at være kommet et beskedent skridt videre. Under behandlingen i første udvalg fandt dette udtryk, og udvalget begrænsede sig til enstemmig vedtagelse af en resolution,

der stærkt henstillede til parterne snarest at enes om et egnet forhandlingsorgan, som også kunne tilfredsstille de øvrige medlemslande. Plenarforsamlingen indtog samme standpunkt. Kort før afslutningen af generalforsamlingens første del forelå resultatet af de amerikansk-sovjetiske forhandlinger. Man var enedes om at oprette en særlig nedrustningskomité, eller rettere udvide den eksisterende, 10-mands-komité med yderligere 8 medlemmer fra de ikke-engagerede lande, således at den med de 5 fra østblokken og de 5 Nato-lande i alt bliver på 18. Blandt de 8 nye medlemmer var det fra nordisk synspunkt en tilfredsstillelse at se Sverige udpeget. Forhåbentlig betyder den opnåede enighed også om forhandlingsorganet, at nedrustningsforhandlingerne kan komme ind i en ny og realistisk fase. For optimistisk bør man dog ikke være. Nedrustningens vej er lang og besværlig; der findes ingen nem genvej til målet, og erfaringerne fra indeværende generalforsamling bekræfter kun endnu en gang, at en al for sangvinsk indstilling fører til en illusionspræget politik, der i værste fald kan virke hæmmende for mere realitetsbetonede muligheder.

I forbindelse med afrustningen og atomvåbenproblemerne bør formentlig nævnes, at generalforsamlingen vedtog et kompleks på 5 resolutioner om den fredelige udnyttelse af det ydre rum. Vedtagelserne var enstemmige og kan danne udgangspunktet for et forstærket internationalt samarbejde på dette vigtige område, forudsat af den gode vilje er til stede hos de toneangivende stater.

Koloniproblemet.

Den rivende udvikling i afviklingen af kolonisystemet fandt sit markante udtryk også på den 16. generalforsamling. Tre tidligere koloniområder optoges som selvstændige stater, Sierra Leone, Mauretania og Tanganyika. (Desuden optoges Den Mongolske Folkerepublik, og det atter løsevne Syrien anerkendtes på ny som selvstændigt medlem).

I øvrigt synes det, som om de bitre erfaringer fra Congo har ført til, at i hvert fald visse af de afro-asiatiske lande indtager en mere moderat holdning end tidligere. Således lykkedes det ikke Sovjetunionen at få tilslutning til en resolution, der i forlængelse af den principielle koloniresolution fra 15.